

GOSPODARSKI RAZVOJ SOVJETSKOJ RUSIJE

PRIREDIL FRANK NOVAK

"Pred nami se razvija razvoj človeštva v kulturi in civilizaciji."

"Zakaj ta veliki razvoj? Ker je komunizem religija. Je nova religija z novo civilizacijo in kulturo, povsem različna od vsega kar poznamo na zemlji."

Na podlagi teh izvajanj je utemeljeval prof. Selig Perlman svoje predavanje o Rusiji na univerzi v Madisonu marca t. l.

"Diktatura je včasih potrebnata, predno je narod, ki jo ima, zrel za svobodo."

Tako se je izrazil Col. House v teku svojega razgovora s svetovno znanim časnikarjem Vierreckom. S tem je v drugačnih besedah ponovil to, kar je nekdaj napisal Karl Marks: "Prehodno dobo med kapitalističnim in socialističnim družabnim redom bo tvorila diktatura proletariata".

Pred nekaj tednimi so ameriški časopisi poročali z velikimi naslovi, da preplavlja rusko žito evropski trg. Ze nekaj dni kasneje so isti časopisi poročali, da vsebujejo ameriška žitna skladišča 155 milijonov bušljev pšenice in da bo ta zaloga znašala že meseca julija 250 milijonov bušljev.

Nedavno je izdal agrkulturni oddelek vlade Združenih držav posebno poročilo poljedelcem v južnih državah, v katerem jih svari pred silno nadprodukcijsko bombažo in jim svetuje, da naj se prično baviti tudi z drugimi pridelki, za katere se lažje najde trg.

V zadnjih mesecih so priobčevali ameriški časopisi dolge članke o gospodarskem razvoju sovjetske Rusije, posebno pa še o znaniem "petletnem načrtu", kateri vzbuja po svetu vsestransko zanimanje.

Številni ekonomi, profesorji, časnikarji in razni strokovnjaki so obdržavali križem države predavanja o sovjetski republike in se bavili povečini s gospodarskimi vprašanji ter orjaške dežele, ki je na polju popolnega prerojenja, katero bo imelo na splošen politični in gospodarski svetovni položaj neizmerno globok vpliv.

Vladajoči razred se popolnoma zaveda nevarnosti, ki mu preti od strani proletarske države. Jadkanje rimskega papeža je slaboten, nemopomenben poizkus, zaneti novodobno križarsko vojno proti "sovražniku krščanstva" in "krščanske civilizacije".

Od reke Sirdaria do uralskega gorovja se razteza takozvanii črnozemski pas — 300,000 kvadratnih milij črne, silno rodotivne, deviške zemlje. Od reke Sirdaria v Turkestanu, do reke Dnieper gradi sovjetska vlada že dve leti prekop, kateri bo spremenil južni del Rusije v bombaževno zakladnico. Že par let prodira ruski bombaž čimdalje bolj v nekdanji ameriški trg Azije in Afrike — v dveh letih bo ameriškemu izvozu ta toliko važen trg tako rečo odvzet.

Nad 2000 ameriških kapitalističnih skupin, družb in posameznih velekapitalistov stoji v tehnih trgovskih zvezah s sovjetsko vlado. Iz vseh pomembnih industrijskih dežel, predvsem iz Amerike in Nemčije, se pošilja tehnične strokovnjake v Rusijo; njim sledi na tisoče izurjenih rokodelcev.

Za lajika je ta orjaški razvoj sovjetskega gospodarstva težko zapovedljiv — človek čista številka, ki pričajo o silnem uspehu prvoletnega izvajanja petletnega načrta, katerega uspehi so prekosili najdrznejša pričakovanja — čita te številke in se prepriča, da stoji človeščo pred silnim ekonomskim preobratom, pred preobratom, ki že danes pretresava temelje svetovnega gospodarstva.

Napisati bi moral knjige, ako bi hotel podati natančno sliko tega delovanja, tega brezmejnega razvoja. Orjaška dežela, z neizčrpljivimi naravnimi zdroji se je nenadoma prebudila iz tisočletnega spanja — in ta

Analiza iz prijateljskih virov o pomenu eko nomskega razmaha v U. S. S. R. -- Petletni načrt za povečanje industrializacije in kolektivizacije poljedelstva ter njegovi uspehi. -- Investicije kapitalistov v Rusiji.

orjaški razvoj vodi vlada kot poslovodja 150 milijonskega ruskega naroda.

Ekonomska veščaki, ki so jih poslale v Rusijo razne kapitalistične skupine, da proučavajo rusko gospodarstvo, priznavajo odkrito, da se nahajajo na krovu vlade sposobni možje, idealisti, kateri ne poznajo drugoga, kakor interesu sovjetske unije. Delo, ki ga vršijo je delo orjaka — iz storjenih napak črpojajo vedno nove nauke in stalno izboljšujejo svoje veliko delo.

Pod uralskim gorovjem so zgradiли pred leti velike jeklarske tovarne, ki so stale 30 milijonov dolarjev — te tovarne so pred meseci enostavno zaprili in stroje premestili na drugo, pripravnejše mesto, ter s tem namah odstranili ogromne stroške prevažanja surovin in izdelkov.

Trockijeva "z glavo skoz' zid" taktika se je pokazala za destruktivno. Opozicija je sedaj uničena in zmernejši element si je popolnoma utrdil svoje stališče. Ko je prošega marca vlada obsojila takтиko nasilnega postopanja proti kulakom in privržencem stare vere ter prepovedala nasilne metode, je strala zadnje ostanke moći opozicije, katera se je borila za uspehe, toda si je sproti podirala pota, ki so vodila do njih.

Tisoč novih orjaških tovaren gradijo v Rusiji ameriške, nemške, škandinavske, francoške in angleške kapitalistične firme. Ford, naprimjer, gradi avtomobilsko tovarno v Moskvi, kjer se bo produciralo 100,000 avtomobilov na leto. Povsod se dvigajo moderne tovarne vseh vrst — še nekaj let in ta sovjetska industria bo pričela izdelovati ne samo za Rusijo, temveč za svetovni trg.

Frazier Hunt, poročevalc revije Cosmopolitan Magazine, je rekel v svojih predavanjih:

"Ze sedaj izpodriva sovjetska vojno količino, imajo v Rusiji industria druge, gospodarsko močnejše na svetovnem trgu — se dela že razionalno. To je naša pravila v Azijski in Evropi. Kako je to mogoče, ko je vendar nemška ali ameriška tehnika popolnejša v vseh ozirih?" Hunt je sam odgovoril na to vprašanje, rekoč: "Ruska vlada je poslovodja ljudske industrije; prodaja načrta, kateri so poznati drugi, kateri ne poznajo drugoga, kakor interesu sovjetske unije. Delo, ki ga vršijo je delo orjaka — iz storjenih napak črpojajo vedno nove nauke in stalno izboljšujejo svoje veliko delo.

Pod uralskim gorovjem so zgradiili pred leti velike jeklarske tovarne, ki so stale 30 milijonov dolarjev — te tovarne so pred meseci enostavno zaprili in stroje premestili na drugo, pripravnejše mesto, ter s tem namah odstranili ogromne stroške prevažanja surovin in izdelkov.

Trockijeva "z glavo skoz' zid" taktika se je pokazala za destruktivno. Opozicija je sedaj uničena in zmernejši element si je popolnoma utrdil svoje stališče. Ko je prošega marca vlada obsojila takтиko nasilnega postopanja proti kulakom in privržencem stare vere ter prepovedala nasilne metode, je strala zadnje ostanke moći opozicije, katera se je borila za uspehe, toda si je sproti podirala pota, ki so vodila do njih.

Tisoč novih orjaških tovaren gradijo v Rusiji ameriške, nemške, škandinavske, francoške in angleške kapitalistične firme. Ford, naprimjer, gradi avtomobilsko tovarno v Moskvi, kjer se bo produciralo 100,000 avtomobilov na leto. Povsod se dvigajo moderne tovarne vseh vrst — še nekaj let in ta sovjetska industria bo pričela izdelovati ne samo za Rusijo, temveč za svetovni trg.

Frazier Hunt, poročevalc revije Cosmopolitan Magazine, je rekel v svojih predavanjih:

STATISTIČEN PREGLED SLOVENSKIH DOMOV IN DVORAN

Ameriški družinski Koledar prinaša vsako leto statistični pregled slovenskih dvoran in domov, ki pa je v marsičem že pomankljiv. Uredništvo Kolečarja ima v načrtu priobčiti v prihodnjem letniku statistiko domov, iz katere bo razvidno, kolikšno vrednost predstavljajo posamezno in vsi skupaj, kolikšne so njihove dvorane, in koliko je poslopje stalno. Ta statistika bo sestavljena po sledenem vzorcu:

OHIO
Cleveland
Slovenski narodni dom, 6409 St. Clair Ave. Otvoren marca 1924. Stavbišče, gradba in oprema, \$250,-

Kako se važa dvorana ali dom imenuje.....

Kdaj je bil otvoren.....

Koliko je bilo stavbišče ter gradbeni stroški skupno z opremo.....

Kdo ga lastuje.....

Ako je delniška družba, ali imajo večino posamezniki ali društva.....

Koliko je sedanja vrednost doma.....

Koliko je sedežev v veliki dvorani.....

Koliko ima manjših dvoran.....

Koliko trgovskih lokalov.....

Koliko ima uradov in drugih sob.....

Ali se izplačuje z rednimi, ali je treba tudi izrednih dohodkov.....

(Gornje vprašanje za statistiko ni toliko važno, in tisti, ki bi nanj rajše ne odgovorili, naj pustete to vrsto prazno in v statistiko, kar se njihovega domačega. Upamo, da bodo tajniki in drugi odborniki slovenskih domov naklonili uredniku Ameriškega družinskega koledarja vse potrebne podatke, brez katere je točna statistika nemogoča.)

Vseh slovenskih domov, vključivši cerkvene dvorane, je okrog sedemdeset. Vrednost posameznih je od pet tisoč do \$300,000. Kolikšna je njihova

000. Sedanja vrednost \$. Lastnina delniške družbe, v kateri imajo večino podpora, kulturna in druga društva. Velika dvorana ima 1,200 sedežev. Manjših dvoran ima ... trgovskih lokalov ..., uradov in drugih sob.... Dom se izplačuje s svojimi dohodki.

Slovenski delavski dom (Žele se podatki po istem redu).

Slovenski dom, Holmes Ave., (drugi podatki po redu kot zgoraj.)

Razen teh treh je v območju Clevelandova več drugih slovenskih dvoran, katerih tajniki so prošeni za podatke, ravno tako tajniki ali predsedniki slovenskih domov v vseh drugih naseljih. Želimo jih na sledenem vzroku:

Kako se važa dvorana ali dom imenuje.....

Kdaj je bil otvoren.....

Koliko je bilo stavbišče ter gradbeni stroški skupno z opremo.....

Kdo ga lastuje.....

Ako je delniška družba, ali imajo večino posamezniki ali društva.....

Koliko je sedanja vrednost doma.....

Koliko je sedežev v veliki dvorani.....

Koliko ima manjših dvoran.....

Koliko trgovskih lokalov.....

Koliko ima uradov in drugih sob.....

Ali se izplačuje z rednimi, ali je treba tudi izrednih dohodkov.....

(Gornje vprašanje za statistiko ni toliko važno, in tisti, ki bi nanj rajše ne odgovorili, naj pustete to vrsto prazno in v statistiko, kar se njihovega domačega. Upamo, da bodo tajniki in drugi odborniki slovenskih domov naklonili uredniku Ameriškega družinskega koledarja vse potrebne podatke, brez katere je točna statistika nemogoča.)

Vseh slovenskih domov, vključivši cerkvene dvorane, je okrog sedemdeset. Vrednost posameznih je od pet tisoč do \$300,000. Kolikšna je njihova

si rekord lanskega leta. O upeh doseženih v prvem četrletju tekćega gospodarskega leta so bili uspehi izvajanja "načrta" sijajni, toda nekoliko nižji kot oni prvega četrletja lanskega leta. To je povzročilo v sovjetskih časopisih takoj ostro kritiko. Toda kot zdrav, resen narod se ni nikdo ljutil zaradi nje, temveč so se v mednarodnih, kakor tudi v delavskih krogih resno vpraševali: "Kaj sedaj manjši uspeh?"

Oljna industria se je dvignila v primeri s predvojno producijo 60 odstotkov in še vedno naglo narašča. V nekaj letih bo Rusija prekašala tudi v tem pogledu Ameriko, ki producira sedaj največ olja. Tisoč milij novih cevnih napeljav se gradi na vseh straneh; nove vrele odpirajo; iz Amerike prihajajo stalno novi stroji in ameriški inženirji gradijo nove naprave za pridobivanje olja.

Ko so dospeli iz Amerike zastopniki velikih industrijskih družb, da si ogledajo oljna polja na Kavkazu, so jim predvsem pokazali v zemljo izkopalne luknje, kjer so pod carskim vladom živelji delavci in njih družine. Bili so to brlogi brez oken, z nizkim vhodom, brez poda ali pohištva. Potem so jim pokazali dolge vrste najmodernejših delavskih standovanj z vsemi mogočimi udobnostmi. Od brlogov so morali delavci plačevati razmeroma visoke najemnine, v modernejši družbi pa, ki jih je zgradilo državno vodstvo oljnih industrij, plačujejo samo malenkostne vrednosti za vzdrževanje poslopnosti.

Rusija ima sedaj blizu dva milijona brezposelnih, kar je posledica silnega preobrata na deželi in v industrijskih krajih, kateri je povzročil veliko izseljevanje iz dežele v mesta. Venjar pa se število brezposelnih zmanjšuje, ker jih vlada pošilja v kraje, kjer se grade nove industrije. Na drugi strani pa vidimo v tem velikem ekonomskem preobratu, da se naseljujejo v Rusiji izurjeni rokodelci, katere se porabi povečini za učitev v novih industrijach. Ruski delavec je bil neizučen in kmene se le polagoma vežba za sposobne industrijske delavce.

V Moskvi in drugih velikih mestih vlada pomanjkanje stanovanj, dasi se gradi tisoče in tisoče novih, modernih stanovanjskih hiš. Vojna in protirevolucija je uničila številna poslopja, medtem ko se ni skor skozi dva desetletja nič gradilo. Z nenadnim probujenjem novega industrijskega življenja in silnim razmahom vsestranskega gospodarstva je nastala v stanovanjskem vprašanju kriza, katero se bo rešilo polagoma, z vztrajnim delom. Da dobimo približno pravilno sliko pomena petletnega načrta, kateri je prinesel že prvo letno nepričakovane uspehe, se moramo poslužiti uradne statistike iz katere razvidimo valovanje gospodarskega življenja od leta 1913 do 28 in končni cilj petletnega načrta. Ta statistika nam kaže razmerje izvoza in uvoza in temelji na državnih podatkih od leta 1913 naprej.

IZVOZ (Izračunano v milijonih prevojnih rubljev)

1913	1924	1928	1933
654	224	57	700
Drugi poljski pridelki 450	141	325	755
Leva	165	70	320
Ruda in olje ...	69	52	125
Industrijski izdelki 182	36	174	452
Izvoz skupno ..	1.520	528	774
UVOD			2.827
Stroji za industrijo	157	49	256
Survine za nego-			
vi in delniški ..	529	300	501
Poljedeljski stroji in			
gnojila ..	86	12	39
Premog, olje ..	87	6	1
Razne potrebilde ..	518	73	149
Uvoz, skupno ..	1.375	440	945

Proučevanje te statistike nam poda razmeroma jas

PROLETAREC

List za interes delavskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.
Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba,
Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

NAROČNINA za Zedinjene države in Kanado za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev
v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc.
Established 1906.Editor Frank Zaits
Business Manager Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

Address.

PROLETAREC

3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Telephone: Rockwell 2864.

546

JOHN D. IN MATI JONES

Pred mnogimi leti je "Mother" Jones s svojo borbo za stavkujoče premogarje pripravila oba Rockefellerjeva v neprijetnosti, kajti njeni nastopni so bili "novica". V svojih izjavah je bila brezobjirna, in zato je bila stvar zanimiva tudi za povprečnega citatelja dnevnih listov. "Mati" Jones je s svojim načinom ter pogonom pripomogla, da je široka javnost izvedela potankosti izkorisčanja delavstva v Rockefellerjevem carstvu, in staremu ter mlademu Johnu D. je postalero nerodno. Storila sta, kolikor se je z njunim denarjem dalo, da napravljajo porazita in mater Jones diskreditirata. Prvo se jima je posrečilo, a ne drugo.

Mati Jones je bila poštana bojevica, polna energije in vere v pravičnost delavske stvari. Tudi starejši Rockefeller je bil takrat že močan, enako odločen, da porazi delavce, kadar koli in kjer koli v njegovem domenu bi se drznili tirati svoje pravice.

Cestitka, ki jo je poslal dne 1. maja 91-letni John Rockefeller svoji sovražnici materi Jones k njenevu stotemu rojstnemu dnevu, je bila novica.

Se večja novica pa je bila vest, da je mati Jones poslala dne 8. julija vočila k Rockefellerjevemu 91. rojstnemu dnevu, v katerem, kot poročajo listi, zahvaljuje Boga ker je dal človeštvu tudi nekaj tako dobrih mož kakor je 91. letni John D.

Nekdaj nepomirljiva sovražnika sta ostala; bojevost je šla iz njunih žil, in iz spominov na prošlost sta postala — prijatelja. To je danes. Če pa bi mati Jones bila sentimentalna 20, 30 ali 40 let nazaj, če bi posiljala čestitke tedaj še krepkemu Johnu D. starejšemu, bi ne bila "Mother Jones", svet je ne bi poznal in tudi John D. se ne bi brigal zanj. Kar je doseglia, kar jo je priljubilo med svetom, je bila njena nesebična bojevitost v borbi za delavske prava. Stoletnim in 91-letnim ljudem se čestitke, kakršne si posiljata sedaj ta dva, lahko oproste. Dokler sta bila fizično in duševno krepka, sta storila vsak na svoji strani bojne fronte kolikor sta mogla, in tisto šteje, ne pa današnji njuni komplimenti.

LEOPOLDOVE NEPRILIKE

"Nadvojvoda" Leopold Habsburški prebivala začasno namesto v palači s častno stražo v ječi Tombi in New Yorku, katera ima sicer tudi stražo, ki pa za Leopolda ni častna.

Nadvojvoda, ki je bil v tej "demokratični" deželi nekaj časa tudi prodajalec salame in "bologne", se je zapletel v kupčijo, kakršno se po zakonih smatra za goljufijo, in vsled tega je sedanji njegov naslov v ječi Tombi. Prevarati pa je hotel s sodelovanjem nekega zlatarskega trgovca nadvojvodinjo Marijo Terezijo, torej svojo sorodnico.

Nadvojvoda je šel v ječo "prostovoljno", da opere čast slavnih habsburških dinastijs, in da dokaze svoje "poštenje", pa tudi zato, ker hoče kazeni, "če jo je zasluzil", odsedeti sedaj, kajti z 31. avgustom mu poteče permit gospovanja v tej deželi, in če mu ga naseljenska oblast ne podaljša, mora nazaj preko luže.

"Moja želja tudi je, da se vrnem čimprej na Dunaj, kajti doma se bližajo veliki dogodki. Cezdalje več ljudi hoče povratak monarhije." Tako je pojasnil reporterjem, predno je šel v celico.

Bivši prodajalec salam in podobnih klobas, stanovnik v zaporih Tombsa, se povrne torej na "cesarski" Dunaj ko hitro mogoče. Ker hoče po njegoem mnenju in prepričanju vedno več ljudi monarhijo, je mogoče, da postane bodoči avstrijski, ali morda ogrski kralj, ali pa celo avstro-ogrski cesar! In četudi dobi "delo" kak drug član habsburške hiše, bo Leopold potem vseeno preskrbljen, nič več mu ne bo treba bivati v ječah, ne prodajati salame in ne si nazati rok s plebejci. Postal bo spet "njihova visokost", imel bo častno stražo, lepe uniforme, zabave kadar in kakršno bo hotel, denar pa bo prihajal iz državne blagajne. Lepo bo — razen če se nadvojvoda moti.

KARL MARX

Njegovo življenje in njegov nauk.

Spisal M. BEER.—Prevel C. ŠTUKELJ.

(Nadaljevanje):

Iz tega mišljenskega zakona sledi neposredno tretji: načelo ali — ali: Nekaj je ali A ali ne — A, tretjega ni. Ali po naših primerih: Zemlja je ali trdno telo, ali če ni trdna, sploh ni zemlja, tretjega ni. Država je ali ali monarhična, ali če ni minarhična, sploh in država. Kapitalizem ali zatira, ali pa sploh ni kapitalizem. Socijalizem je ali revolucionaren ali pa sploh ni socijalizem, tretjega ni. (Socijalizem je ali reformističen ali pa sploh ni socijalizem, tretjega ni.)

S temi tremi načeli: načelom istosti, protisljivo in ali-ali začenja formalna logika. Iz njih jasno vidimo, da operira ta logika s trdimi, stalnimi, neizprenljivimi, dogmatičnimi pojmi, kot n. pr. geometrija, ki operira s trdno določenimi prostorninskim liki. To je mišljenje starega svetovnega naziranja.

Začetkom 19. stoletja si je napravilo pot novo svetovno naziranje. Svet, ki ga vidimo ali poznamo iz knjig, ni bil niti ustvarjen niti ni od vekovaj, temveč se je tokom neštetega tisočletja razvil in se se razvija. Preživel je celo vrsto izpemb, preobrazb in katastrof. Zemlja je bila najprej masa plina, potem ognjena krogla; vrste in razredi stvari in bitij, ki se nahajajo na zemlji, so nastali deloma potom postopnega prehajanja iz vrste v vrsto, deloma so se pojavili po nenadnih spremembah. Isto kot v naravi, se godi tudi v človeški zgodovini: oblika in vsebina družine, države, pridobivanje dobrin, vere, prava itd. sta podvrženi razvojnemu procesu. Vse teče, nastaja, postaja in propada. V svetovju ni več okorelega, stalnega, neizprenljivega.

Spričo novega nazora ni mogla več zadovoljevati stará formalna logika mišljenja; ona ni mogla pravilno ocenjevati nastajanja stvari. Mislec je bilo nemogoče operirati z okorelimi pojmi. Od začetka 19. stoletja so iskali novo logiko in Georg Wilhelm Friedrich Hegel (roj. v Stuttgartu 1770, umrl v Berlunu 1831) je napravil obsežen, skrajno naporen poskus ustvariti novo logiko, ki bi odgovarjala svetovnemu razvojnemu procesu. Ta naloga se mu je zdela tem nujnejša, kjer je vsa njegova filozofija težila za tem, da spravi v najpopolnejše soglasje mišljenje in bivanje: razum in svet, da jih obravnavata kot neločljiva, da jih smatra za istovetna in da predstavi svet kot vsakokratno vtelešenje od stopnje do stopnje razvijajočega se razuma. "Kar je razumno, to je resnično; kar je resnično, je razumno ... Na logika filozofije je, da pojmuje to, kar je ... Vsak poединec je sin svojega očeta. Tudi filozofija je: njen čas, obsežen v mislih. Noben poединec ne more preskočiti svojega časa." (Hegel, predgovor k "Filozofiji prava.") Kot vidimo, ni bil Hegel noben abstrakten mislec, ki ne bi računal z resničnostjo, ampak bi le na slepo špekuliral. On se je nasprotno trudil, da da čisti miselnosti stvarno vsebino ali da jo konkretizira. Ni si mogel predstavljati ideje brez resničnosti ali resničnosti brez ideje. Njegova logika se torej ni mogla baviti samo z zakoni mišljenja, temveč se je morala pečati istočasno z zakoni svetovnega razvoja. Kot brezplodno, abstraktno, neresnično početje je zavračal igralkanje z miselnimi oblikami in umetnost pojmovnega boja, katero so tako ljubili zlasti logiki propadajoče Grčije in srednjega veka. Zato je ustvaril znanost mišljenja, ki formulira ne samo mišljenske zakone, temveč tudi zakone nastajanja. Žal pa je storil to v jeziku, ki dela neizmerne težkoče bralcu.

(Dalje priročnjič.)

UPTON SINCLAIR

Upton Sinclair je socialistični kandidat za governerja v Californiji. Program, ki ga zastopa on in stranka, kateri pripada, je konstruktiven — v korist ljudstvu. Sinclair kot governer bi nemudoma osvobodil Mooneya in Billingsa. Delavstvo ima tudi v Californiji večino, in če bi bilo za politiko v večini zrelo, bi bil prihodnji governer Upton Sinclair. Ampak kar še ni, pride. Glavno je, da socialisti v letosnji kampanji pridobije čimveč glasov svojim kandidatom, in čimveč članov svoji stranki. Drugo bo sledilo.

Culkovski:

ČRNA BEDA

Crna beda, bleda smrt, ta je nač vsakdanji gost; prazen je nač krušni prt, mesto kruha nam je post.

Oče v rovu je zasut, mati kačila, pljuje kri, hišni gospodar pa krut, jo na cesto ven podi.

V tugi žena roke vije: Kje pravica je, ti, bog?! Deca pa za kruhom vpije, mesto kruha ji je jok.

Crna beda, bleda smrt, kaj se plazi okrog koč? Glej tam dvorec, krasni vrt, boljši plen je tam mogoč.

muzika liki okrasi, ilustracija, nič več. Dodal ni Cankarju ni. Komponist bi si bil moral izbrati pač drug tekst. Vpriboritev pa je bila vzorna; preslabotna s svojim glasom je bila Jacinta, ki jo je pela v slab izgovarjavi sopranistka Stötterjeva, pevka iz Gradca. Dobri pa so bili zlasti Betteto kot župan, Peček kot cerkovnik, Kovač kot zlodej, Janko kot Peter i. t. d.

Zabeležiti je treba posebno, da naša drama raste iz sezone v sezono. Delo in stremljenje sta dvingila našo drama na visok nivo. V. V.

V navdušenju za prohibicijo ubil ženo

Lee Furguson (na vrhu slike), v Evropi, Miss., je mirovni sodnik. Kot tak smatra, da je njegova sveta dolžnost stikovati tudi po avtomobilih, da vidi, če ima kdo notri kaj prepovedane pijače. Ko je prišel ob eni priljubljeni, kot običajno, na nevesti, ki je v temu najbrž alkoholna pijača. Njegova logika se tem, da spravi v najpopolnejše soglasje mišljenje in bivanje: razum in svet, da jih obravnavata kot neločljiva, da jih smatra za istovetna in da predstavi svet kot vsakokratno vtelešenje od stopnje do stopnje razvijajočega se razuma. "Kar je razumno, to je resnično; kar je resnično, je razumno ... Na logika filozofije je, da pojmuje to, kar je ... Vsak poединec je sin svojega očeta. Tudi filozofija je: njen čas, obsežen v mislih. Noben poединec ne more preskočiti svojega časa." (Hegel, predgovor k "Filozofiji prava.") Kot vidimo, ni bil Hegel noben abstrakten mislec, ki ne bi računal z resničnostjo, ampak bi le na slepo špekuliral. On se je nasprotno trudil, da da čisti miselnosti stvarno vsebino ali da jo konkretizira. Ni si mogel predstavljati ideje brez resničnosti ali resničnosti brez ideje. Njegova logika se torej ni mogla baviti samo z zakoni mišljenja, temveč se je morala pečati istočasno z zakoni svetovnega razvoja. Kot brezplodno, abstraktno, neresnično početje je zavračal igralkanje z miselnimi oblikami in umetnost pojmovnega boja, katero so tako ljubili zlasti logiki propadajoče Grčije in srednjega veka. Zato je ustvaril znanost mišljenja, ki formulira ne samo mišljenske zakone, temveč tudi zakone nastajanja. Žal pa je storil to v jeziku, ki dela neizmerne težkoče bralcu.

Lee Furguson (na vrhu slike), v Evropi, Miss., je mirovni sodnik. Kot tak smatra, da je njegova sveta dolžnost stikovati tudi po avtomobilih, da vidi, če ima kdo notri kaj prepovedane pijače. Ko je prišel ob eni priljubljeni, kot običajno, na nevesti, ki je v temu najbrž alkoholna pijača. Njegova logika se tem, da spravi v najpopolnejše soglasje mišljenje in bivanje: razum in svet, da jih obravnavata kot neločljiva, da jih smatra za istovetna in da predstavi svet kot vsakokratno vtelešenje od stopnje do stopnje razvijajočega se razuma. "Kar je razumno, to je resnično; kar je resnično, je razumno ... Na logika filozofije je, da pojmuje to, kar je ... Vsak poединec je sin svojega očeta. Tudi filozofija je: njen čas, obsežen v mislih. Noben poединec ne more preskočiti svojega časa." (Hegel, predgovor k "Filozofiji prava.") Kot vidimo, ni bil Hegel noben abstrakten mislec, ki ne bi računal z resničnostjo, ampak bi le na slepo špekuliral. On se je nasprotno trudil, da da čisti miselnosti stvarno vsebino ali da jo konkretizira. Ni si mogel predstavljati ideje brez resničnosti ali resničnosti brez ideje. Njegova logika se torej ni mogla baviti samo z zakoni mišljenja, temveč se je morala pečati istočasno z zakoni svetovnega razvoja. Kot brezplodno, abstraktno, neresnično početje je zavračal igralkanje z miselnimi oblikami in umetnost pojmovnega boja, katero so tako ljubili zlasti logiki propadajoče Grčije in srednjega veka. Zato je ustvaril znanost mišljenja, ki formulira ne samo mišljenske zakone, temveč tudi zakone nastajanja. Žal pa je storil to v jeziku, ki dela neizmerne težkoče bralcu.

Lee Furguson (na vrhu slike), v Evropi, Miss., je mirovni sodnik. Kot tak smatra, da je njegova sveta dolžnost stikovati tudi po avtomobilih, da vidi, če ima kdo notri kaj prepovedane pijače. Ko je prišel ob eni priljubljeni, kot običajno, na nevesti, ki je v temu najbrž alkoholna pijača. Njegova logika se tem, da spravi v najpopolnejše soglasje mišljenje in bivanje: razum in svet, da jih obravnavata kot neločljiva, da jih smatra za istovetna in da predstavi svet kot vsakokratno vtelešenje od stopnje do stopnje razvijajočega se razuma. "Kar je razumno, to je resnično; kar je resnično, je razumno ... Na logika filozofije je, da pojmuje to, kar je ... Vsak poединec je sin svojega očeta. Tudi filozofija je: njen čas, obsežen v mislih. Noben poединec ne more preskočiti svojega časa." (Hegel, predgovor k "Filozofiji prava.") Kot vidimo, ni bil Hegel noben abstrakten mislec, ki ne bi računal z resničnostjo, ampak bi le na slepo špekuliral. On se je nasprotno trudil, da da čisti miselnosti stvarno vsebino ali da jo konkretizira. Ni si mogel predstavljati ideje brez resničnosti ali resničnosti brez ideje. Njegova logika se torej ni mogla baviti samo z zakoni mišljenja, temveč se je morala pečati istočasno z zakoni svetovnega razvoja. Kot brezplodno, abstraktno, neresnično početje je zavračal igralkanje z miselnimi oblikami in umetnost pojmovnega boja, katero so tako ljubili zlasti logiki propadajoče Grčije in srednjega veka. Zato je ustvaril znanost mišljenja, ki formulira ne samo mišljenske zakone, temveč tudi zakone nastajanja. Žal pa je storil to v jeziku, ki dela neizmerne težkoče bralcu.

Lee Furguson (na vrhu slike), v Evropi, Miss., je mirovni sodnik. Kot tak smatra, da je njegova sveta dolžnost stikovati tudi po avtomobilih, da vidi, če ima kdo notri kaj prepovedane pijače. Ko je prišel ob eni priljubljeni, kot običajno, na nevesti, ki je v temu najbrž alkoholna pijača. Njegova logika se tem, da spravi v najpopolnejše soglasje mišljenje in bivanje: razum in svet, da jih obravnavata kot neločljiva, da jih smatra za istovetna in da predstavi svet kot vsakokratno vtelešenje od stopnje do stopnje razvijajočega se razuma. "Kar je razumno, to je resnično; kar je resnično, je razumno ... Na logika filozofije je, da pojmuje to, kar je ... Vsak poединec je sin svojega očeta. Tudi filozofija je: njen čas, obsežen v mislih. Noben poединec ne more preskočiti svojega časa." (Hegel, predgovor k "Filozofiji prava.") Kot vidimo, ni bil Hegel noben abstrakten mislec, ki ne bi računal z resničnostjo, ampak bi le na slepo špekuliral. On se je nasprotno trudil, da da čisti miselnosti stvarno vsebino ali da jo konkretizira. Ni si mogel predstavljati ideje brez resničnosti ali resničnosti brez ideje. Njegova logika se torej ni mogla baviti samo z zakoni mišljenja, temveč se je morala

SIBIRSKI PUNT

Ruski roman iz dne državljanke vojne

(Nadaljevanje.)

"Ne dotikajte se vodke. V vojnem stanju smo!"

Dimitrij potrka stražmojstra po plečih in se smeje.

"Kapljica nam bo vsem, po dolgem potu dobro storila. Tolpa je vendar pobegnila. Koga se nam je bat?"

Nagne se nad sod, napolni svoj vrč, drugega poda stražmojstru:

"Fant, trkjav!"

Ugajalo je stražmojstru, da pije z vplivnim gospodom iz mesta.

"Naj bo, dobra kapljica ne škoduje."

Zahričja, obrše si ustnice z rokavom. Pogleda strogo vojake.

"No, fantje, čašo sme vsak izpit!"

Uro pozneje done iz štaba glasne, zmešane pesmi.

Ko so zjutraj hoteli na dvorišče, odskočijo prestrašeni. Zaprejo vrata in jih zapahnejo.

Zaseda! Celo dvorišče kipi od bajonetov. Planejo k oknom. Preteče cevi puški so obrnjene v okna.

Stražmojster si tare oči.

"Kje je mož iz tajne službe?"

"Moža ni tu. Po noči je odsel in se ni vrnil. Mogoče so ga kmetje ujeli."

Na vrata se potrka.

"Kaj hočete?"

"Odprite, da se pogovorimo."

"Saj nismo znoreli."

"Govorim vam docela resno. Stab me je pooblastil, da se z vami porazgovorim."

Posvetujejo se.

"Dobro, spustimo ga."

Jakov Liskin stoji na pragu.

"Kdo je starejšina?"

"Jaz, stražmojster."

"Predajte se. Stab hoče preprečiti prelivanje krv in zato vas pozivlja, da se predate. Predajte orožje, sami pa lahko odideste."

Stražmojster napne prsi in strogo zgrbanci obvri.

"Kdo si? Za te besede te postavim k steni."

Jakov Liskin se smehlja v brado.

"Jaz sem stab in kar se tiče stavljanja k steni — ti nekaj povem. Stopi sem."

Popelje stražmojstra k oknu. Potrka ga dobrovoljno po plečih.

"Ali vidiš, dečko, ljudstvo? Ako tudi vi marsikoga od naših ustrelite, ne boste vključili temu z vsemi gotovi. In godilo se van bo slabo. Če se nam ne posreči vas ujeti, potem vas s hišo vred sežemo."

Stražmojster gleda skozi okno. Z druge strani ceste strme iz vseh oken puškine cevi. Pri poslopu vojnega okruga se tiščijo sten oboroženi kmetje. Da, ako bi se lahko svobodno strehalo — ali ne gre. Prva glava, ki se prikaže ob oknu, je zgubljena.

"Ne pustimo te. Ostaneš tu kot talec."

"Ne mudi se mi ravno nikam. V štabu bodo gotovi tudi brez mene."

Jakov Liskin stopi od okna in sede na klop. Vzame tobacočico, si počasi zavije cigareto in jo prižge.

Miličniki se jamejo o svojem položaju posvetovati.

"Tu se ne pride ven. Enega za drugim posstrele. Tu smo kakor v mišolovki."

Stražmojster stopi k Liskinu.

"Dobro. Orožje predamo. Ali nam dovolite potem svoboden odhod?"

"Moja polnomočja so omejena. Moram štabu javiti. Predajte najprej orožje. O vas samih bomo potem razpravljali."

Proti podnove so miličniki predali orožje. Miličniki so zaprli v škedenj.

"Kaj se naj zgodi s popom?"

Vsi vzkliknejo enoglasno:

"Ustreliti!"

Dimitrij zmaje zamišljen z glavo.

"Ne, sodrugi, tako ne smemo storiti. On je vsekakor duhovnik, in med vami je mnogo kmetov, ki duhovnika cenijo še tudi sedaj. To bi jih žalostilo. Nam pa je zelo potrebno sedaj, da se vsi kmetje bore na naši strani."

"Resnico govor!"

Štab sklene:

"Pop Ivan se radi denunciacije izžene z družino vred iz vasi Sisovka. Njegovo premoženje se konfiscira v prid revolucionarne armade. Djakon Vasili, ki je privrženec popa Ivana, se istotako izžene in njegovo premoženje konfiscira . . ."

Peter Molodih je šel s tem sklepom k popu Ivanu in sledila mu je gosta kmečka tolpa.

Prevedel Ivan Vuk.

Izlet po Gorenjskem

Piše ANTON ŠULAR.

(Nadaljevanje.)

Naši sprehodi v gorah.

Že na ladji nam je "četovdija" J. Olip naznajan, da predrom izlet po lepi Gorenjski, kar nam bo dalo več užitka, kot pa, ako bi posnemali povprečnega "Amerikanca", ki presedi dneve svojega obiska v domovini najraje v gostilni. Dne 17. junija se je na ta namen zbral na kolodvoru v Ljubljani 15 izletnikov. No, si mislim, tudi br. Olip ne bo imel noben grad, pa tudi brez kapelice ne. Z gradu niz dol je šlo hitreje, toda tudi takha hoja ni prijetna za gotove "glide". Ustavili smo se v hotelu "Lovec", kjer je nam postregla sestrica J. Olipa. Čudno, da ima Olip toliko sestricen raztresenih po vsem svetu! Stvar je vsekakor zavita v "misterij". Naj bo že kakor hoče, postregla nam je izvrstno. Tukaj smo imeli svoj "headquarter", od kjer smo delali izlete.

Torej na vlak. Razpoloženje dobro, Rokovanje in pa "how are you" ter odgovarjanje "orajt" se čuje tu in tam. Naša čikaška sopotnica, ki spaša med "very fair sex", razdeli med nas šop nageljinov.

Neprijetne skušnje rojakov.

Medpotoma je prišel v vlak tudi J. Olip ter nekaj drugih, da je število naraslo na 21 oseb. "Ravno pravo število", konstatira naš vodnik. Družba je veselo razigrana. Nežni spol je častno zastopan, in jako zgovoren. Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da se goljufi dobe.

Le v kotu vagona sedi sopotnici mrkega pogleda, "Ali so ti kokoši kruh vzele?", ga vpraša dobrohoten rojak. Potožil se mi je, da ima vzrok biti slabje volje, kajti poleg obilnih spoznanj je dobil še eno, ki je, da

VŠČIPCI

"Vščipci", s katerimi smo prestali pred tedni, so s to številko na željo mnogih čitateljev in prispevateljev zopet obnovljeni. Objavljali jih bomo od časa do časa, torej ne v vsaki številki. Mnogi prispevki, poslani tekom prošlih tednov za to rubriko, so izgubili svojo vrednost vseled zastaroletosti. Porabili smo vse, kar se nam je zdelo umestno. Poslanih notic čisto osebnega značaja nismo upoštevali. — Urednik "Vščipcev".

NARODNA OHČET DVIGNILA

"UGLED".

Kuretna-kuretna-kuretna—ju-huhuu! Narodna ohčet! Nevesta, ženin, bala, konji, klobase, potica, juhu-huhu! Silno se je dvignil ugled našega naroda! Vse je gledalo našo narodno ohčet, naše narodne konje, narodne komate, narodne parizerje, ju-huhu-huhu! Cast slovenskega naroda v milwaukeeškem mestu je rešena. Odrešila jo je narodna ohčet, juhu-huuu—Milwaukee.

OHČET IN ŽURNALIZEM

Imeli smo oznanila skozi tedne na prvi strani Obzora o pripravah za narodno ohčet, čisto brezstransko, ki bo dvignila naš narod! Prvi plateni tekih cajteng je po navadi namenjen najvažnejšim dogodkom, največjim škandalom, vojnim napovedim, misterioznim umorom itd. Pri nas pa pleše na prvi strani narodna ohčet. Ko bi vi vedeli, rojaki širok naše nove domovine, kako nas sedaj drugorodi spoštujejo, kako nam pričovedujejo o našem dvignjenem ugledu? V našem interesu je, da na zavedeni delave ne gledate sovražno. Tudi po vas sega roka trusjanizma, in danes se še nič ne ve, kdo vse bo čez nekaj let še bolj med proletarji. Jerry Pengov.

KRANJSKA IN SPOVED.

Kranjska slovenska katoliška jednota bo imela v kratkem konvencijo. Glavno vprašanje je "Kranjska". Po dolgih, dolgih letih se jim je začelo svetlikati, da je svet okrogel, da kranjskega naroda ni in ga nikoli ni bilo, ter da bo jako lepo, če se "Kranjsko" briše. Drugi problem pa je spoved. Veliko članov je, ki delajo vsele prisiljene spovedi božjih. Rev. Černeta veseli negovanje takoge greha, in vpije: Marš, vsi k izpovedi in obhajilu, ali pa ven (iz Kranjske-katoliške jednote).

AMERIŠKI SOKOLI-KRALJU.
Ko so ameriški jugoslovanski Sokoli dospeli v Ljubljano, so razpolatali obširen pozdrav, v katerem z sokolskim ponosom pravijo tudi sledete:

"Predvsem pa pozdravljamo kralja naše krvi, velikega voditelja našega naroda v tehkih dnevih vojne in v veliki dobi miru in gradnje! Zdravo! Ameriški Sokoli.

VODA NA MLIN OPORTUNISTIČNE-IZDAJALSKJE-REPUBLIKANSKE-DEMOKRATSKE-“LAŽNO-NARODNE” POLITIKE.

V Enakopravnosti z dne 1. julija piše nekdajšnji član JSZ Louis F. Truger tudi sledete:

"V Ameriki torej ni prostora (to nam je pokazala Konferenca za politično akcijo) za novo politično stranko IN NE BO TUDI NIKDAR OBSTOJALA, ker povprečen Amerikanec vidi v vsaki separativni politični organizaciji, ki naj bi reprezentovala devlopske moše, del tujev, socialistov, komunistov, boljševikov, anarchistov in bogata kakinštinska imov in. Tega ne bomo predrugčili, to je v krvi in mesu Amerikanca, in čimprej se s tem naziravamo sprijaznjeno, tembolje bo za nas. Delavska masa izvaja lahko svoje zahteve tudi že v obstoječih političnih organizacijah . . ."

Naglas, kolikor ga je, je moj. Problem socialne politike je rešen. Pridimo torej v republikansko stranko, ker demokrata ima v naši naseljini Mr. Pire v zakupu. Borili se bomo za delave kot republikanci, ob enem pa si pomagali naprej na stroške naivnih rojakov. Kdo se bi ukvarjal z delavske politike in delavski stranki, ko pa so tako krasni volilni fondi na razpolago v "obstoječih" političnih organizacijah! Dekadenc je spet tu — ampak kje je vaša korajja? Mar bi se malo požurili, organizirajte vendar republikanski klub, da vas kdo ne prehit!

Mr. Truger pravi v zaključku tistega razdoblja, da v Ameriki ne bo NIKDAR nove politične stranke, da "republikanec, demokrat, naj delata pri svojih strankah, da pridejo na krmilo prav delavski zastopniki," dasi je Mr. Truger prav tako uverjen ka-

STRITITE TUDI VI TAKO.
John D. Rockefeller je dopolnil 8. julija 91. leto zdrav in vesel. V mladost je delal trdo, bil je priden in hranil, začel je z nič, danes je eden najbogatejših bogatašev na svetu. Storite tudi vi tako, da si zasigurate visoko starost in mnogo milijonov.—Pika.

SLABA KOMPANIJA.

V kontraverzo pri S. N. D. v Clevelandu se je utaknilo tudi glasilo Liber Pese. Svetuje in navdušuje zavednino clevelandskim rojakom, da naj vzamejo liber pese in roke, pa bodo socialisti bežali v jezeru ter od strahu potonili, in tedaj nastane željena sioga v metropoli.—Pika.

STRANKARIJ.

Edini strankarij med ameriškimi Slovenci so socialisti. Demokrati, republikanci, vratogasci, trugonosi, kobalisti, vegeterijanci, mesojedci, cerkvosedci, pivo-pivci itd. spadajo v tabor nestranskov v nadstrankarjev. Doli s strankarji! Naj živi ne-strankarsko nadstrankarstvo! Živel narod! Fej, internacionalci! Patriot!

STORITE TUDI VI TAKO.

John D. Rockefeller je dopolnil 8. julija 91. leto zdrav in vesel. V

mladost je delal trdo, bil je priden in hranil, začel je z nič, danes je eden najbogatejših bogatašev na svetu. Storite tudi vi tako, da si zasigurate visoko starost in mnogo milijonov.—Pika.

VELIK PIKNIK Z DOBITKI

društva "Pioneer" št. 559 SNPJ.

v nedeljo 20. julija v

BERGMANN'S GROVE

North Riverside, Ill.

pri Chicagu.

Dirke—igre—ples. Izredna zabava za otroke.

GLAVNI DOBITEK PRI VHODU FORD

AVTO MODELA 1930

Za ples igra JERRY'S BLUE DEVILS ORKESTER.

Vstopnina v predprodaji 50c, pri vhodu 60c.

Vsek otrok dobi čipsov za 50c.

Za kožipot čitajte dopis v tej številki.

kor jaz, da sta republikanska in demokratska stranka kapitalistični, last kapitalistov, financirani od kapitalistov, kar ne trdijo samo socialisti, nego tudi marsikat bivši demokrati in republikanci, ki je spoznal, da zamorce ne postane bel, pa če ga še tako žaja. — Jerry Pengov.

GRDINA PIŠE DOPISE.

Tone Grdina, agilni predsednik KSKJ, tudi agilno piše dopise v poludata listov. V "A. S." z dne 8. juliju je v dopisu pobožnega glavnega predsednika jednote grešnikov (drugade ne bi bili primorani iti k spovedi) tudi sledeti ovci:

"Nobene vam ne bom prizanesel. Vrhnu tebo hodko kosli in koslice in z njimi še kozički, ki sem jih odnesel niskane (in Rocksprings), delali največje reklamo. Premikajoča "filma" je sedaj vsa polna belih kožičev, ki se trkajo z rožički in ki "sizajo" stare. — Vselej, kadar sem že bil v vašem Rock Springsu, ste katero pogrunali. Če le morete ga bijete. Sedaj sem vas dobil na kožičke; le pošakajte . . ."

Ta dopis je na isti strani kakor Rev. Trunkov uredniški članek.

LEVICA PROPADA.

"Ameriška Domovina" piše v editoriju, da levica — to je, radikalne delavske stranke propadajo, ker se narod obrača proti desnicu. Kajpada, Miklavž se bliza, otroci se nagibajo k njemu, ampak Miklavža ni, in leica ne propada.

MIKE ROVANŠEK O BARAGU.

Mike Rovanšek iz Johnstowna ima v "Ave Maria" članek o škofu Baragu. Miketov oče je Barago osebno poznal, in Mike je sprovočil verin in neverin očetovo ustno izročilo, da ostane zapisano za vse večne čase.

Enkrat je bil Baraga na obisku v domovini. Vse je drlo v cerkev, da ga čeje, in vse so pričakovali, da jim bo govoril o divjih Indijancih, katere sporočajo k pravi veri. O tem določil Ave Marije Mike takole pripoveduje:

"Ko je škof misijonar stopil na pričnico je vsa večka množica željno pričakovala, kako lepa reči o Ameriki in Indijancih bo dala slišala. Toda zmotila se je. Na njih presenečenje je imo škof govoril prav lepo o sv. Družini. Njegove besede so bile: Kristus je bil ubog. Marija, Mati božja, je bila uboga, sv. Jožef, rednik Jezusov, je bil ubog. In nato je razlito, da le v uboštvo je nebeško kraljestvo . . ."

Če je bil škof Baraga v pravem, in brkone je bil, ker pravijo, da je svetnik, četudi ga papež še ne priznava za takega, tedaj je današnja katoliška cerkev vse kaj drugače kakor pa Kristusova cerkev. Papež je bil finančno. Kod "praktičen" političen je odobravil tudi "nestransk" politično organizacijo ameriških Italijanov, katero je ustanovil Frank Milano 1. 1927; ta je pomagala izvoliti De Maroribus v mestu zbornici, kateri tudi državnega pravnika Roy T. Millerja in žerifa Henrattija. Alexander De Maroribus (ker je najmlajši koncilman, ga nazivajo tudi "sonny"-sinke) je postal precej prominentna oseba v mestni zbornici in republikanskem režimu. Pri akciji za odstavitev Slovencem priljubljenega managerja Hopkinsa je igral važno vlogo. Roy T. Miller in Henratty sta v povračilo za naklonjenost Italijanov nastavila deputije italijanskega pokolenja.

Ali se je čuditi, da hočajo tudi naši slovenski "shysterji" (advokati) voditi slovenske delave po istem potu, da pridejo sami do službi in politične veljave v mašinah obeh strank privarnih interesov? Nekaj "suckerje" so dobili na svojo stran. Delavci so naši, ki se jih zavajajo, da so nepravilno ignorirali in prečakovali.

DVOJNO ZGRAŽANJE.

John Jerič se v dopisu v "Am. Sl.", ki ga je podpisal s "Član KSKJ", zgrajla nad urednikom glasila katoliške jednote, ker je priobčil oglasteverske SNPJ, katerega je dalo določitev. Postojanka Jane na Canonsburgu. Jerič pravi, da tak urednik, ki sprejema oglase brezvercer iz Postojanske Jane, ne spada k uredniški mizi katoliškega glasila. Le potolaže se, g. Jerič Cimvec glasov dobiti katoliško glasilo od društva SNPJ, toliko boljšo bo za katoliško, in s časom toliko slabše za narodno jednoto. Vsaka stvar ima nameč dve lici. — Pika.

KAJ JE Z VŠČIPCI?

To me že zares je! Toliko sem že vam pisala o bojih radi ordonov in sv. Savi, o Butlerju, o koncertu Ropasove v našem domu, pa nihel in nič. Pojdite se solit, če se bojite zameri. Pittsburgska cekarica.

DUŠEVNA HRANA.

V Pirčevem dnevniku pod naslovom "Če verjamete al' pa ne" je med drugimi sledišča poročila za duševne stranke, da se pojavi v masinah obeh strank privarnih interesov?

"Nejni narodnik je postal recept, kako bi se v trenutku odpravil brezposelnost. Ne vem, če je dal recept patentirati, ali ne, rekel pa je, naj ga priobčim, ker da je vreden, da zagleda svetl način. On pravi, da je moral poslati vse "nigre" v tovarno, kjer izdeluje umetna gnojila. Tam naj bi jih prepravil s primernimi gvirami, malisengajstvom in drugimi podobnimi pripbombami, v umetna gnojila in dali na gnojila farmarjem brezplačno. Na ta način bi dobitilo mnogo ljudi delo, farmarski položaj bi se pa tudi takoj zboljšal."

Pravijo, da pridejo do ugleda kot narod. Hm-hm. Prav lep vrgelj na kričeče plakate z napisom "Hot from Paris", "New York Blues" itd., se udal blažilnim vplivom proste narave in divnega cedrovega gozd za takoj pologoma pognal od sebe vse zle duhove in spomine. Nekega večera, ko sem se udaljil miru in pokoju divnega poletnega večera, pa je bilo nezadoma konec lepe idile, dasi samo začasno; vselej bližajoče nevrite me je napala jata komarjev, zavžite kiske kumare so mi težile želodec, nepričakovano došli prijatelj pa mi je pomolil pod nos "naš" Obzor. Mera tripljenje je bila polna.

Škoda, obžalujem," bo dejal. Nato bo se malo povpraševal, in nato razločil, da bo pomagal, toda stalno bo mnogo dolarjev, saj veste, treba je "mazati".

Rojak, ne pustite se blufati, kajti ljudje, ki vas hočajo porabititi za svojo privatno politiko, žele samo sebi dobro. Vsak cent, ki ga izdaste za republikansko ali demokratsko stranko, je vržen proč.

V "E." nekdo svetuje delavcem, da hočajo kaj doseči, naj delajo v starih strankah. Mister T. gotovo ni bil v premogarskem štraku, in ne ve, da so premogarji dobili od starih strank po — buticah! Tudi drugje dobivajo take "nagrade" za svoje glasove. Nam je vaš prijatelj Hopkins nekdo oblubil isto.

Sicer pa je bil to pameten ukrep onih, kateri imajo na logu skrbeti za narodni blagor. Časi so taki, da nam preostaja mnogo "vremena". Naši delodajalci so postali nadomestna zelo obzirna v delavstvu in nikakor ne marajo videti, da bi se mučili v tej vročini v tovarnah. Naši "narodni voditelji" pa se dobro zavedajo, da vojne potrebe pričakujeta.

V praksi ne izvaja tega nauka. V Clevelandu imamo dva dnevnika. Okrog "E." so se zbrali že ob njeni ustanovitvi naprednejši krog, medtem ko je "A. D." postal klerikalni list v zmernejšem pomenu besede.

Mi smo svoje stvari oglašali v "E.". Veljala je za list, ki je delavskemu gibanku naklonjen, in nekateri, ki ga kontrollirajo, upravljajo in urejajo, so bili takrat člani kluba in JSZ. To razmerje se je pologoma spremenjalo,

Pa se priredili karinali — slovensko "ohčet" — in s tem storili trojno dobro delo, to je, odvrnili vsaj začasno vse, ki so še toliko narodni in ne preveč nerodni od slabege vpliva brezdelnosti, pokazali smo svetu kaj smo, torej, da smo civilizirani (več ali manj), da nismo z Balkana in obenem zopet enkrat rešili naš narodni včas.

Louis Pirc je dobre volje. Sedaj je njegova "Domovina" edini slovenski dnevnik med New Yorkom in Chicagom. "Domovina" je izšla med 29. junijem in 5. julijem vsak dan razen praznika, "E." pa samo štiri-

Po metropoli

Collinwood, O. — Kakor med češkimi in clevelandskimi slovenskimi časopisi, pride včas do konflikta med dnevnikoma Cleveland Plain Dealer in Chicago Tribune. Plain Dealer kaj rad predvaja Chicago gangsterje, umore, kradnjo vode iz jezerja in druge nadnade. Na take očitke se razsesi češka Tribuna (kakor se je dne 8. julija v "Domovini" Enakopravnosti), in našteta grehe Plain Dealerja ter Cleveland.

Ni še dolgo, ko so počeli streliti in strojne puške pri Fox Lake bliži Chicaga. Potem je padel eden reporter češke Tribune. Tukajanj dnevniki so grehe čeških gangsterjev, umore, kradnje vodne iz jezerja in druge nadnade. Kar naenkrat pa se raznese vest, da so potenčni enega iz kanala, drugega iz drugega mesto. Slednji je imel k truplu privzeto sidro, da ga je držalo na dnu. V soboto 5. julija so počeli streliti v "Mali Italiji". Smrtna zaveta sta bila butlegarja Povelja in Sam Tiocca.

Na klube in društva Prosvetne matice apeliramo, da čimprej izvolio zastopnike za to konferenco.

Bridgeport, O. — Prihodnja konferenca soc. klubov in društev Prosvetne matice za vzhodni Ohio in W. Va. se vrši v nedeljo 24. avgusta ob 10. dopoldne pri sodruži Antonu Bradle

Zanimivi odmevi s konference S. N. D.

Piše JOSEPH A. SISKOVICH

Do zadnje izredne konference S. N. Doma v Clevelandu je bilo splošno znano, da je bila "A. D." tista, ki je prvačila kot list z unijskim znakom, a vendar se je svoje dni deloma preživila s skebskimi oglasi za N. Y. Central železnicu. Tekom in po konferenci je pokazala še neko drugo čednost; dobila bi prvenstvo v zmerjanju, ko bi se delile kake medalje za take zasluge. Bodoči jezikoslovec bodo kaj lahko črpal iz njenih kolon gnojnico, kjer se zrcali njen najpopolnejši schimpf-eksikou kar sem jih že videl v slovenskih listih v Ameriki. Argumentov ne pozna. Ne preostaja nam drugač kot se zateči k dobrodrušemu schimpf-eksiku. Psovke in žalitve kar mrgole v omenjenih izdajah tega "velezasulnega unijskega lista". Kdor ne verjam se lahko sam prepriča.

Z odgovori na "globoke in nepristranske" članke izpod peresa urednika "A. D." senkončal v enem prejšnjih člankov. Danes se hočem dotakniti le mimogrede gotovih opazk, ki se nahajajo v nji pod naslovom "Če verjamete, al' pa ne...". Pisec te kolone (eni pravijo, da jo urejuje Jaka) bi, ako bi bil kak dober poročevalce, povedal, kaj je s tistim mačkom iz Chicaga, katerega je Dr. Mally privilekel za strašilo na konferenco? Mogče je tako mršav, da se ga ne upa spustiti na dan?! Sicer pri "A. D." večkrat spuščajo katega mačka. Dober reporter bi tudi staknil, kaj se je ravno isti večer govorilo na pomembni in zanimivi seji skupine ljudi na približno 63. cesti in St. Clair Avenue. Zgodilo se je zvečer in tajno. Ko bo to staknil in poročal (kar gotovo ne bo), bo prišel na dan precej velik maček! To bo surprize za naselbino!!! Da, lahko bo zapisal, Če verjamete, al' pa ne, bila je tajna seja!

Somrak bo gotovo ob priliki posvetil svoje gospodom, ki ga imajo že od vsakega začetka doma v želodcu, ali to je njegova stvar, in nerad bi mu skvaril dober blagoslov zanje. Dotaknil se bom raje izjave v tisti koloni, "Hvala lepa tudi pravnim zastopnikom, ki so nas podučili, da naša zabava ni legalna. To smo sicer vedeli že prej, pa se človeku le dobro zdi, če to sliši iz ust človeka, ki pozna postave."

Pravni zastopnik, ki je tolmačil zakone, ni dosegel tiste, kar je hotel doseg - razbiti in zaključiti konferenco z svojim tolmačenjem zakonov! Ne tisti pravni zastopnik, in nihče drugi ni dogнал, da izredna konferenca ni legalna. Izredno konferenco so zahtevali predpisani odstotki delničarjev, torej je moral biti in je bila legalna. Če kdo tolmači pristransko in v prid skupin, ki so se zavzele, da jo ovrejo, to ne pomeni, da bi ne imela dobre zaščite pred sodnijo, ko bi prišlo tako daleč. Kje je kak odvetnik, ki bi ovrel moje citate, to povejte, pa bom rad pritrdil, da je bila konferenca nelegalna. Odvetnik, ki tako slabo pozna postave, ali pa jih prikriva, in nato da svoje legalno mnenje s predlogom, da se konferenca zaključi, se je pokazal pristranski, in kar je najbolj važno, ne bilo bi mu treba staviti predloga za zaključek; morbi rekel, "fantje in dekleta, pojdim domov", a tega ni storil, zavedajoč se, da je treba konferenco zaključiti legalno. Lunka se je pridušal, da bo konec, kajti vedeti je moral, kaj bo prišlo na dnevnini red tisti večer. Če se je zavleklo, pripišimo krivdo neuminim naslovom od strani ljudi, ki poznojo postave. Končali bi lahko v dveh dneh, ali zavlačevali ste, pa ste vendar dobili ono, kar bi lahko domov nesli že drugi večer brez mučnega in neravnega odlaševanja in pričakanja.

Dobro priporočilo se vrača z dobrim. I jaz priporočam tovarnarjem, kjer je štrajk, da se naj obrnejo na zaslubo "A. D." z oglasi za skebe. Ne bodo se kesati, kajti ona ve iz izkušenj, kako je treba navajati naše delavce k skebariji!

Brat Garden je v svojih prvi opazovanjih na distanco napisal gotove stvari, katere bi zahtevala nekaj pojasnil. Ko je zadnjici mudil tukaj na počitnicah in potem ko je čital in videl kako in kaj, je popravil glavno, torej ne bo treba posbene lekcije. Potrebno pa je, da takaj opazovanja temelje na dejstvih malo bolj kot na prijateljstvu, ali slučajni simpatiji do gotovih oseb. Kot časnikar je lahko spoznal, da si ne more privoščiti obe strani, ter po očetovsko dajati nauke, kajti njegova prvotna opazovanja so imela zelo slabo podlago. Manjkaljo je, kaj je dejstvo, katera so prišla na dan po njegovem odhodu v Chicago pa do te konference. Neprevidnost v takih slučajih pripravi človeka, da mora svoja opazovanja malo popraviti, kar pokaže poštenost in dobrovoljno, vsaj v kolikor so bila popravljena.

Vse drugače je z urednikom milwauškega "Jugoslovenskega Obzora". 5. junija je zapisal na prvi strani lista gotove stvari, ki mu ne delajo časti, še manj pa reklamo. Kot bivši clevelandčan se bo mogče spomnil, kdo se je opiral na članke in dopise v "Proletarju", ko je deloval na konferenci, da se bi odstavilo Louis Trugerja iz za naša prava.

Imenik zastopnikov "Proletarja"

CANADA.

East Windsor: George Matesich.

CALIFORNIA.

Los Angeles: Frank Novak.

San Francisco: Joseph Koenig.

Peter E. Kurnick.

Crested Butte: Ant. Slobodnik.

Pueblo: Fr. Boltezar.

Somerset: Anton Majnik.

COLORADO.

Crested Butte: Ant. Slobodnik.

Pueblo: Fr. Boltezar.

Somerset: Anton Majnik.

ILLINOIS.

Chicago: Frank Zaitz, Fr. Udovich,

Fr. Benchina, Chas. Pogorelec,

Anton Andres.

Gillespie: John Kainz.

La Salle: Frank Martinjak in Leo Zevnik.

Mascoutah: John Biskar.

Nokomis: Steve Milavec.

Pullman: John Jereb.

Springfield: Joe Ovca, John Goršek.

Staunton: A. Avsec.

Virde: Frank Stempihar, Fr. Herlich.

Waukegan in North Chicag: Frances Zakovick, Martin Judnick.

INDIANA.

Indianapolis: Jos. Golob.

Universal: Vinc. Verhovnik.

KANSAS.

Arma: Martin Gorenc, Anton Sulcer.

Gross: John Kunstelj, John Sular.

Mulberry: Joseph Pilič.

West Mineral: John Marolt.

MICHIGAN.

Detroit: R. Photočnik, Fr. Oblak, J. Vitez, Jos. Klarič, Peter Kosevac, Jos. Klančnik, Fr. Miller, Joe Devyak, Frank Cesen, John Zornik.

Traunik: Franči Žagar.

MINNESOTA.

Buhl: Max Martz.

Chisholm: Frank Klun.

Duluth: John Kobi.

Ely: John Teran.

Ironton: Fr. Novak.

MONTANA.

Klein: A. Miklič.

Red Lodge: K. Erznožnik.

NEW MEXICO.

Raton: J. Kopriva.

NEW YORK.

Gowanda: James Dekleva.

Little Falls: Frank Gregorin, Fr. Petrus.

OHIO.

Akron: Leo Bregar.

Bridgeport: Jos. Sny.

Barberton: John Jankovich, Lovrenc Frank.

Cleveland: John Krebelj, Anton Jankovich, Vin. Zgonik, Karl Trinastic.

Collinwood: Frank Barbič in Henry Stanich.

Conneaut: Joseph Sedmak.

Girardi: John Kosin, John Taneck, Anton Dobrovolec.

Glencoe: Albinia Kravanja.

Lisbon: J. Bergant.

Kenmore: Frank Kocjančič.

Lisbon: J. Bergant.

Maynard: Andy Zlatoper.

Neffs: J. Mauri.

Newburgh: Jos. Lever.

Warren: Fr. Modic.

West Park: Paul Slabe.

WYOMING.

Cumberland: Louis Tlaker.

Rock Springs: Mrs. J. Jereb, John Jereb.

Sublett: John H. Krzienik.

Ako želi kdo prevesti zastopstvo za nabiranje naročnikov Proletarju, prodajati Am. družinski koledar, brošure in knjige, naj piše upravniki, ki bo poslal potrebne listine in informacije. Na tu priobčene zastopnike apeliramo, naj skušajo ob vsaki ugodni priliki pridobivati naročnike temu listu. Pravzaprav je dolžnost vsega slovenskega zavednega delavca agitirati za njegovo glasilo Proletar.

Ako je imel kakega zastopnika izpuščeno, naj nam sporodi pa bomo imenik radevalje popravili.

UTAH.

Mohrland: P. Zmrzlík.

W. VIRGINIA.

Pierce: Frank Polanc.

Star City: Lawrence Selak.

WISCONSIN.

Kenosha: Frank Žerovec.

Milwaukee: Jacob Rozic.

Sheldon: Ignac Kolar.

Sheboygan: Jake Rupnik, Anton Debevc, Tony Simenc.

Willard: Mike Krule.

West Allis: Jos. Radelj.

WYOMING.

Cumberlant: Louis Tlaker.

Rock Springs: Mrs. J. Jereb, John Jereb.

Sublett: John H. Krzienik.

Ako želi kdo prevesti zastopstvo za nabiranje naročnikov Proletarju, prodajati Am. družinski koledar, brošure in knjige, naj piše upravniki, ki bo poslal potrebne listine in informacije. Na tu priobčene zastopnike apeliramo, naj skušajo ob vsaki ugodni priliki pridobivati naročnike temu listu. Pravzaprav je dolžnost vsega slovenskega zavednega delavca agitirati za njegovo glasilo Proletar.

Ako je imel kakega zastopnika izpuščeno, naj nam sporodi pa bomo imenik radevalje popravili.

YONKERS.

John J. Jereb.

ZADRAŽNA BANKA.

PROLETARIER

NO. 1192.

Published Weekly at 3639 W. 26th St.

CHICAGO, ILL., JULY 17th, 1930.

Telephone: Rockwell 2864.

VOL. XXV

THE CRUSH OF FALSE OPTIMISM

Gone is the glory of the soothsayers. Gone is the magic of their incantations. In vain does the High Priest Hoover speak words of optimism. In vain does the mighty Mellon, in vain do lesser priests, sound again the refrain: "Don't sell America short." At each optimistic speech the stock market falls again. Wheat and cotton follow the downward path of stocks. The tragedy of unemployment does not diminish. Neither the Grand Old Party nor the new capitalism, neither the politicians in Congress nor the engineer in the White House, can show us the magic spell whereby the wild scramble for profit can be made to serve the common good.

A WORLD WIDE TRAGEDY

Unemployment is a world-wide tragedy. It is greatest in Germany where the International Labor office puts it at about 20 per cent. Unemployment in the United States is estimated by the same authority at 16 per cent. 5 per cent higher than in Great Britain where it is a major issue. Conditions are very bad in Italy, Poland, Austria and Japan. France has a record of practically no unemployment at all. This is probably due to several causes some of which are not likely to last. They include the rehabilitation of the devastated regions, a job which is now pretty well done, and the nature of French industries which still operate in rather small units which can adjust themselves to changed conditions somewhat faster than big industries employing mass production. French employment has also been secured by a process which means very low real wages for the workers. Russia reports less than one per cent unemployed. But this applies only to registered workers and takes no account at all of the plight of millions of the old bourgeoisie who have no regular jobs at all. It must not be forgotten that of all these nations the United States does the least to relieve the plight of the unemployed. It does not even know the number and the census estimate is neither scientific or accurate. For one thing it took no account of those who only work a day or two a week.

THE CENSUS RETURNS

Discussion of the census figures by Louis I. Dublin in the New York Times brings out some remarkable phases of American capitalism. Indications are that the urban population is now over 55 per cent compared with 51.4 per cent in 1920. Even this may not tell the whole story as it is estimated that about 10 per cent of all persons living on farms are engaged in other than rural occupations.

The farms have lost about 4,000,000 population in the past ten years while the tendency to industrialize agriculture continues. In other words, the capitalist system of production is slowly transforming American agriculture. Despite the huge decline in the rural population the output of the farms increases. This is due to the application of labor-saving machinery and the electrification of the farm.

It is interesting to speculate on these shifts and changes. The four million who have left the farms are not dead. Shifted into urban life, they come into contact with industry which is also displacing workers. Machinery and technical changes have been throwing masses of workers aside and we are facing a nation-wide unemployment problem. Even professional men are being displaced by mergers.

What does it all mean? Simply that American capitalism is creating a proletariat. With immigration reduced to a minimum, American and Americanized workers are being sentenced to occupy a permanent place in the lowest layer of society. Immigrants and Negro workers have for decades vegetated on this level. Now it is the boasted "freeman" who must face this and with the knowledge that the owners of industry cannot employ all.

If there ever was a situation ripe for a great Labor and Socialist movement this is it. American capitalism is recruiting a working class that it cannot feed or make content. It is preparing the way for a Socialist order.

A FOOL'S PRINCIPLE

There is a principle which is a bar against all information, which is proof against all argument, and which cannot fail to keep a man in everlasting ignorance. That principle is condemnation before investigation.—Herbert Spencer.

MOONEY AND BILLINGS

By LINDY LOKAR

The 14 year old fight to liberate Thomas J. Mooney and Warren Billings will have to be started anew, because the governor of California acted unfavorably, after their case had been reviewed by the biased State Supreme court justices.

These two labor leaders declared innocent even by the judge before whom they were tried and convicted will therefore have to continue behind the walls and bars.

Information released by various writers in the past tell us of Labor's bitter struggle during the ten year period of 1906 and 1916. Capital was solidly united. All railroads, manufacturers and other employers in San Francisco were bound together as one. They were out to beat organized Labor. They have always been "out" to beat Labor.

Mooney and Billings were organizers for their labor union.

In 1913 a linemen's strike was called at the P. G. Electric Co. Mooney took the leadership. Billings was just 19 years old then. He was hired to deliver a certain package which later proved to contain dynamite. Thru trickery of private detectives he was convicted. Mooney was also implicated and tried three

times although acquitted on each count.

During the Preparedness Parade on July 26th 1916 in San Francisco a bomb exploded killing nine and injuring several other people. Billings and Mooney were later sought and arrested. Their homes were raided. Powders which later proved to be Epsom salt were played heavily in the newspapers headlines.

Hundreds of people witnessed the explosion. But they picked out Mooney and Billings as the bombers. False testimony indicted both men. False testimony and the ways of capital also convicted them. Mooney was sentenced to hang. The sentence was later commuted to life imprisonment thru intervention of Woodrow Wilson. These men fought against great odds and money power. But capital's gain is also a gain for Labor because there has since been aroused a deeper and more sincere desire to free Mooney and Billings. Both will go free. The only question is when. You can supply the answer by working in behalf of these two unjustly convicted workers. Join in at every opportunity to protest against the gross neglect and crime by attending the Mooney-Billings mass meetings.

Waukegan Beacon Light

Committees of branch No. 45 JSF. of Waukegan are preparing for their picnic to be held on Sunday July 27th at Harrison farm. The same place the Slovene National Home held their picnic July 4th. Everyone is invited to come and enjoy the many interesting features of the day. Latest reports are that branch No. 1 JSF. of Chicago have chartered a special car on the North Shore Lines to attend this affair. We sincerely hope all comrades of Waukegan and North Chicago give their utmost cooperation to make this picnic a success.

The Slovene Home picnic which was held July 4th was well attended. Everybody seemed to be amused with the activities sponsored. It indeed was pleasing to see such a great group of friends and comrades together. Mrs. R. Kancilja was the lucky winner of the \$50 check given away free.

For September 1st committees of three lodges are preparing arrangements to celebrate the greatest SNPJ. day in the history of Waukegan. The indoor baseball championship between the eastern and western division is to take place at this manifestation. Out of town visitors are welcomed and can feel assured of a good time. More announcements will follow.

Vincenzo Pink.

Algernon (reading joke): "Fawnci this Percy, a chap here thinks that a football coach has four wheels."

Percy: "Haw! haw! And how many wheels has the bally thing?"—Union Pacific Magazine.

MORE ENGLISH
ARTICLES ON PAGE 7.

SEARCHLIGHT

By Donald J. Lotrich

For the past few weekends we have been visiting points around Chicago. Last Sunday we made Detroit again. Conditions there are critical. Besides the interest in recalling their present Mayor our folks are wondering where they can secure a job. The Ford plant has been shut down for two weeks and ever so many of our boys have migrated south. Many of them are former Kansas citizens who are now voluntarily vacationing down south.

The Young American lodge which is affiliated with the Educational Division of J. S. F. held a picnic which was well attended. Many Comrades attended the picnic. The ball game between the Detroit and Chicago Pioneer girls was won by Chicago.

Abundant rains have helped crops this year. Wheat and other grains are selling so low that the farmers had better not expend the time and money harvesting it. Elevators are full of last year's wheat. And yet you read of breadlines. Where is there any logic? On the one hand there is what they call overproduction on the other under consumption. A just social order would see that grain now destroyed would be made into victuals to feed the hungry.

We have been eagerly waiting for further articles on Milwaukee, why it was a Good City "by the Chicago Daily Tribune." Several additional articles have been promised. We must suppose that they are coming or that they have past it up for a description of some other more "likeable" town.

An ad on another page of this issue invites and tells you just how you can reach Bergmann's Grove where Chicagoans will picnic with the Pioneers Sunday, July 20th.

The Laughing Box

"What you want to set you right is to take a sea voyage. Can you manage it?"

"I think so, doctor. I am captain on a liner."—Buen Humor, Madrid.

"What was the name of the hotel where we stayed in Paris?"

"I've forgotten. But I'll soon tell you. It's sure to have it on the towels."—Buen Humor, Madrid.

Doctor: "You are too fat, lazy, eat too much and want more exercise."

Patient: "Put that down in Latin, so that I can tell my wife." — Ulk, Berlin.

And another note tells you that you have but 3 weeks time to prepare for Sava's Moonlight picnic Saturday evening Aug. 9th.

"It is a clear-cut issue," states one of the speakers, "as to whether we shall tolerate the imprisonment of two innocent men and give in to capitalism or whether we shall stand for our constitutional rights". He had reference to Mooney and Billings who are still serving time and in whose behalf the Socialist Party has planned an active campaign.

A number of Chicago Comrades are planning on attending the big Socialist picnic of the Wisconsin Socialists Aug. 10. Our members will also go to Waukegan Sunday July 27th to take part in Waukegan J. S. F. Club's Outing. Travelling in groups is generally great sport. Come along.

Childish Censorship

Censorship is usually puerile. That of Spain is no exception.

Senator Louis de Brouckere, one of the leading Socialists of Belgium, visited Spain, to find out for himself the conditions there. While in that country he made some speeches. The Spanish Socialist daily, El Socialista, tried to print one of his speeches under the heading "Where Is Spain Going?" The censor would not let the paper print the speech, but allowed it to announce on its front page that it was not permitted to print it. The following day it was allowed to announce the titles of four more articles which it was not permitted to publish. A few days later it printed an article on "Where Is Spain Going?" The article was written by Brouckere and was taken from the Belgian Socialist daily, Le Peuple. El Socialista could print it as an article from a Belgian paper but couldn't print it as a speech made in Spain!

"I am not a Communists," he writes, "but will say they are giving the Capitalists some worry and it is needed. I would like to see the Socialists become more militant and radical, then I could join them."

There is a fable of how the wind and the sun had an argument as to which of the two could make a man take off his coat. They agreed each to try and the wind was given first chance on the man. It blew and blew, and the harder it blew the more the man hugged his arms around himself and held his coat tight to his body and at last the wind in despair gave up.

When the wind quieted down, the sun came out. Pretty soon the man began to turn back his collar, then he unbuttoned his coat. The respiration began to stand on his face. Without flurry or flutter, the sun kept on shining, and the heat became more and more unendurable and by and by the man took off his coat and the sun won the contest.

The program of a dictator and the use of violence will never establish a Socialist Commonwealth.

So long as the Communists insist on invading other organization's meetings and interfering with their rights, the strong of the law or the strong arm of the organization attacked will be necessary to preserve peace and order. It is either that, or lay down like meek lambs and let them tramp over us and take our meetings from us.

The advocate of force and violence fails to see that the Capitalist has the best of the game so far as weapons of warfare are concerned.

The Socialist Party seeks power through constructive educational work. It seeks to show the people that capitalism breeds poverty, insecurity and crime. It sets forth the advantages of a system based on the public ownership of the means of life operated for use and service rather than private gain.

Force and violence can be overcome with force and violence.

But there is no power on earth that can destroy a fundamental truth. And there is nothing more fundamental than the Socialist philosophy and program. It has in it the elements essential for the preservation of society.—The Labor World, San Francisco.

PURITAN MODESTY

In a certain beach of the Thames bathing is popular in a quiet backwater, and not always, it appears, are bathers provided with the conventional attire.

Two old spinsters who occupied a house near the pool at last wrote to the authorities protesting against people swimming so near their homes, and a notice was duly erected proclaiming "Bathing not allowed within half a mile of this spot."

A few weeks later the clerk to the council received another letter from one of the women. It stated: "The bathing nuisance has not abated. My sister and I can still see the offenders with the aid of field-glasses."

LET'S HELP

Up the road and down the road,
Whatever the way we take,
We'll meet some soul with a weary load,
Some heart that is torn with ache,
We'll hear some voice that has dulled its song,
Some spirit that's lost its cheer—
For roads are rugged and roads are long,
And many a track is drear.

"We can't do much, and we can't give much—
We're poor folk," we may say!
But the little we can with a friendly touch
May brighten the world's highway.
So out with your smile and your neighbor strength,
Your song and your sympathy, too!
We can't do much on the journey's length,
But the little we can, we'll do.